

Vigyázó szemetek Tallinra vessétek?

„S ha majd, ha majd
nem lesz félnünk mitől,
nem tudjuk abbahagyni.“
(Szilágyi Domokos)

Kísértet járja be Európát. Ugye, ismerős? Eredetileg a kommunizmus kísértetére utalt a figyelmeztetés. A mondatot mára többszörösen áthangszerelték. Azóta kéz a kézben sétálgatnak a kísértetek, sőt egész kísértetcsoporthoz, kísértetfalkák járják a kontinenst. Az eredeti mellett a ránk oktrojált terrorizmus kísértete, a nemzetállamok megkésett reneszánszának kísértete, a kisebbségek csitítgatásának kísértete (mert a többség „békét akar“ – holott csak ebül szerzett jószágát félti), s legfőképpen: a ki nem beszélt kínok és sérelmek kísértete, amely valamennyi közül a legfekélyesebb.

Alsó-csallóközi polgármester meséli, hogy a falujába költöző, északról érkező telepések általában három választ adnak a kérdésre, miért éppen ide költöznek? 1. Mert itt olcsók az ingatlanok. 2. Mert megfizethetetlen a tündéri csönd és nyugalom. 3. Mert barátságos, jó emberek laknak itt. A sorrend felcserélhető, a válaszok általában megegyeznek. Nem mondom ki, de tudjuk a negyedik választ is: mert a status quo-n belül érzik magukat.

Akárcsak a tallini oroszok, akik felháborodva vették tudomásul, hogy a „felszabadító szovjet hadsereg“ emlékművét az észtek elbontották a városban, és kitették a katonai temetőbe. Nem rombolták le, csak éppen a helyére tették. Hogy ne kelljen naponta elviselni a megszállás apoteózisát. Amiként azok a budapestiek sem nézik jó szemmel a hasonló műalkotást, akik még emlékeznek a háromnapos „szabad szerelemre“. A háborgó észtországi oroszok a megszálló hadsereg, a nagyhatalmi politika által elcsatolt területre költöztek be, és azt hitték, örök időkre a status quo-n belül lesznek. Jogaik vannak. Birtokaik. Jussuk. Amit megszerezték hatalommal, az az övék.

És tessék békének lenni.

Mikor e sorokat írom, Magyarország számos városában megemlékezést és gyászmisét tartanak a trianoni „békekötés“ nyolcvanhetedik évfordulóján. Természetesen szó sincs országos megemlékezésről, központi, kormány szintű, valamiféle siratófal melletti csöndes kuporgásról. Amolyan elszórt, helyi érdekű akciók zajlanak. Mi hivatalosan továbbra is a bűnös nemzet bélyegét viseljük, és annak megfelelően viselkedünk. Kiszavazzuk honfitársainkat a nemzetből. Páriának és felforgatónak tartjuk azt, aki autonómiát mer emlegetni. Felvidéki aktualitás: a nemrég még rezervátumba utalt cigány honfitársainkat („a magyarul beszélő szlovák cigányokat“) az oda utalgotók éppen arra ösztökélik, hogy gyűjtsenek aláírásokat „az ország szuverenitásáért“. Miként az ötvenhatos magyar forradalom idején az „ellenforradalmat“ elítélő hűségnyilatkozatokat. A párhuzam hátborzongató és kacagnivaló.

Apropó, Európa. Milyen az a kontinens, amelyen élünk? Latin? Görög? Monetáris? Globális, pénz- és piacelvű? Van köze a görög kultúrához? A latinhoz, keresztényhez, zsidóhoz? A Kárpát-medence a szívében fekszik, vagy a peremén? Van köze egyáltalán kultúrához? Sőt: igazsághoz? Vagy csak a nyolcvanhetedik éve megfogalmazott és végrehajtott hazugság status quo-ja grasszálhat szabadon, s arra épül a nemzetközi jog minden passzusa? Ahol minden kérdőjel azonnal felkiáltójellé egyenesedik?

Ó, népek önrendelkezési joga – röfögi, horkantgatja **Ionesco** rinocérosza, miközben angyali nyugalommal legeli a rózsalugast. Az orrszarvút mellesleg Ionesco előtt már **Albrecht Dürer** megálmodta, aki, tudjuk, magyar gyökerű volt, akárcsak **Dúdor Pista**, a húsz éve halott Angyalfestő. Igaz, Pista címerállata nem a rinocérosz volt, hanem mondjuk a Tehénmenyasszony. Mert – mint minden szabad szellemnek – volt stílusa, és nem szerette a plágiumot.

Kövesdi Károly